Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 14.05.2024 klo 10.30 / VNS 2/2024 vp / Lausuntopyyntö

ASIA: VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028 https://www.eduskunta.fi/pdf/VNS+2/2024

Suomen Hippos kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausuntomme koskee kohtaa 5.3., Budjettitalouden linjaukset 2025—2028 Lisäsopeutustoimet, ja tässä kohtaa *valtionavustussäästö, yhteensä 76 milj. euroa, jakaantuu hallinnonalakohtaisesti seuraavasti: ulkoministeriö 1 milj. euroa, oikeusministeriö 3,5 milj. euroa, puolustusministeriö 2 milj. euroa, opetus- ja kulttuuriministeriö 25 milj. euroa, maa- ja metsätalousministeriö 13,7 milj. euroa, työ- ja elinkeinoministeriö 0,7 milj. euroa sekä sosiaali- ja terveysministeriö 30 milj. euroa. Valtionavustussäästöjen osalta kohdennukset momenteille sisällytetään myöhemmissä budjettiprosesseissa.* Lausuntomme keskittyy maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjettiprosessin kohdennuksiin, jotka koskettavat hevostalouden rahoitusta.

Vuoteen 2017 hevosala rahoitti itse itsensä kokonaisuudessaan oman peliyhtiön kautta. Hevostalouden rahoituksen nykymalli perustuu vuoteen 2028 voimassa oleviin valtiontukisäädöksiin sekä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämistä koskevaan asetukseen.

Vuonna 2017 peliyhtiöiden yhdistyessä hevospelaaminen sijoitettiin Veikkauksen yksinoikeuteen ja samalla alan rahoitus siirtyi riippuvaiseksi valtionavustuksista parlamentaariseen yhteisymmärryspöytäkirjaan perustuen. Vuoden 2024 alussa tapahtunut lainsäädännön muutos vei alan rahoituksen entistä riippuvaisemmaksi valtion yleisestä taloustilanteesta ja poliittisesta päätöksenteosta. Tämä on kokonaisuuden näkökulmasta kestämätön tilanne, mikäli pitkän ajan investointeja vaativan elinkeinon rahoitusta voidaan horjuttaa voimakkaasti äkillisillä päätöksillä.

Ymmärrämme, että Suomen nykyisessä taloustilanteessa säästöpaine kohdistuu myös hevosalaan. Dramaattinen tukikokonaisuuden leikkaaminen erityisesti vuonna 2025 jäädyttäisi kuitenkin sekä alan toimijoiden kyvyn investoida itse lajiin että hevosen ympärille syntyneiden palveluntarjoajien toiminnan. Pahimmillaan se tuhoaisi laajasti yhteiskuntaan vaikuttavan elinkeinon.

Suomen Hippos haluaa auttaa löytämään sellaisen toimenpidekokonaisuuden, joka tukee Suomen taloutta, ja pitää hevosalan rahoituksen sellaisella tasolla, että ala voi jatkossakin luoda kasvua ja hyvinvointia Suomelle. Maa- ja metsätalousministeriön teettämässä ns. Vidgrenin työryhmän raportissa on kirjattu alan rakenteen muutostarpeita sekä muita kehittämistoimia, jotka ovat olleet ohjaamassa jo alan päätöksentekoa elinvoimaisen toiminnan varmistamiseksi. Tätä haluamme jatkaa, mutta muutokset tulee tehdä hallitusti. Ensisijaisen tärkeää on, että alan laajan toimijajoukon luottamus tulevaan ja toimintaedellytykset säilyvät leikkauksista huolimatta.

Mitä Suomi menettää, mikäli hevosalan rahoitusta leikataan nyt dramaattisesti?

- Nopeasti romahtavan elinkeinon myötä valtiolle suorina tuloina alan arvonlisätuoton sekä kilpailutoiminnan näivettyessä myös hevospelien tuoton valtiolle. Hevostenpidon arvioitu aluetaloudellinen vaikutus ilman tallivuokria on 274 miljoonaa euroa vuosittain.
- Mikäli suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen toimintaympäristö romahtaa, siirtyy merkittävä osa lämminveristen ravihevosten kilpailutoiminnasta välittömästi Ruotsiin ja kasvatus seuraavasta syntyvästä ikäluokasta alkaen, jonka myötä kerrannaisvaikutukset voimistuvat.
- Lähes Lapin matkailun verran suoraa työllisyyttä (15 000 osa- tai täysiaikaista työntekijää). Lisäksi toiminnan kutistumisella olisi laaja vaikutus myös maatalouden palveluntuottajien ja muiden toimijoiden elinkeinoon.
- Kansallishevosemme suomenhevosen elinvoimaisuuden. Suomenhevosen varsamäärä alitti arvioidun kriittisen tuhannen varsan määrän viime vuonna. Ainoastaan vetovoimainen ravikilpailutoiminta säilyttää suomenhevosen populaation elinvoimaisena. **Tästä olemme kaikki vastuussa. Tuhottua populaatiota ei saada koskaan takaisin.**

RAHAPELIMARKKINAN MUUTOS ON KIINTEÄSTI YHTEYDESSÄ HEVOSELINKEINON RAHOITUKSEEN

Suomen Hippos on ilmaissut omana tahtonaan halun toimia aktiivisena, verotuloja valtiolle tulouttavana toimijana rahapelaamisen lisenssimarkkinassa ja uudistaa alan rakenteita voimakkaasti, jotta ne säilyvät tulevaisuuskestävinä ja hevoselinkeino voi tuottaa hyvinvointia laajalle.

Kotimaisesta ja ulkomaisesta rahapelimarkkinasta teetettyjen selvitysten sekä käytyjen neuvottelujen perusteella hevospelaamisen siirtyminen monilupajärjestelmään tulee näkemyksemme mukaan tarjoamaan pitkällä aikajänteellä hevospelaamiselle yhteiskunnan näkökulmasta toimivamman, kilpailukykyisemmän ja kehittyvän markkinan, verrattuna yksinoikeusjärjestelmään.

Näemme kasvun mahdollisuudet lähtökohtaisesti vain kilpaillussa markkinassa. Näkemyksemme mukaan yksinoikeusjärjestelmässä ei jatkossa ole näkymää hevospelaamisen kilpailukykyyn ja sitä kautta kasvavaan pelivaihtoon, vaan hevospelaaminen tulee vähenemään, kun se joutuu myös kilpailuasetelmaan muun vapautuvan markkinan kanssa.

Hevospelaamisen siirtyminen lisenssimarkkinaan antaa alalle mahdollisuuden rahoittaa itseään, kun uusi rahapelilainsäädäntö on voimassa ja kokonaisuus on käynnistynyt. Lisenssimarkkinan käynnistymisestä eteenpäin voidaan tehdä säästöjä hallitummin kuin 2025/2026.

Markkinaehtoisen, lisäarvoa tuottavan toiminnan luominen on kuitenkin mahdotonta, mikäli hevoselinkeino romahtaa siirtymäkauden aikana. Hevoskasvattaminen on pitkäjänteistä toimintaa. Jo kahden vuoden dramaattinen toiminnan vähentyminen näkyisi välittömästi myös usean vuoden ajan, eikä liian pieni hevosjoukko kannattele myöskään hevospelaamisen vaatimaa urheilullista tasoa.

Espoossa 13.5.2024

Minna Mäenpää, toimitusjohtaja
Suomen Hippos ry
minna.maenpaa@hippos.fi
p. 040 511 2067

Antti Lehtisalo, hallituksen puheenjohtaja
Suomen Hippos ry
kuusaanvirma@gmail.com
p. 040 560 2598